

САДРЖАЈ

СПИСАК СКРАЋЕНИЦА	13
1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	15
1.1. Концептуализација принципа солидарности	16
1.2. Солидарност у темељу политичке интеграције Европе ...	18
2. СОЛИДАРНОСТ У ОСНИВАЧКИМ УГОВОРИМА	21
2.1. Политичка прокламација солидарности као темељне вредности Европске уније – члан 2 Уговора о Европској унији (УЕУ).....	21
2.2. Конкретизација вредности у облику циљева Европске уније – члан 3(3) УЕУ	22
2.3. Солидарност између држава чланица Европске уније	23
2.3.1. У области азила, имиграције и контроле спољних граница	23
2.3.2. У области економске и монетарне политике	24
2.3.3. У области енергетике	24
2.4. Солидарност на плану заједничке спољне и безбедносне политике	25
2.4.1. Одредба о солидарности – члан 222 Уговора о функционисању Европске уније (УФЕУ)	26
2.5. Солидарност у Повељи о основним правима ЕУ.....	27
3. ЕВРОПСКА ФИНАНСИЈСКА КРИЗА И СПАСАВАЊЕ ЕВРОЗОНЕ.....	29
3.1. Увод.....	29
3.1.1. Почетак кризе	29
3.1.2. Узроци	30
3.1.3. Правни оквир у време избијања кризе.....	32
3.2. Хитна реакција: приврмени механизми	34
3.2.1. Почетни потез Европске централне банке: Програм за тржиште хартија од вредности	34
3.2.2. Европско средство за финансијску стабилност	36
3.2.3. Европски механизам за финансијску стабилизацију	38

3.3. Дугорочна решења: стални механизми	40
3.3.1. Реформе и надградња Пакта за стабилност	40
3.3.2. Европски механизам за стабилност	42
3.3.3. Допуна члана 136 УФЕУ	45
3.3.4. Фискални договор	47
3.3.5. Банкарска унија	50
3.3.6. Улога Европске централне банке: дугорочна операција рефинансирања и монетарне транзакције на отвореном тржишту	52
3.4. Улога и ограничења принципа солидарности у светлу реакције Европске уније на финансијску кризу	55
3.4.1. Општи поглед на институционални аспект спасавања еврозоне	55
3.4.2. Основни мотив спасавања еврозоне: солидарност или прагматизам?	59
3.4.3. Поуке за будућност	61
4. МИГРАНТСКА КРИЗА	65
4.1. Европска агенда о миграцијама	67
4.2. Реакције Европске уније на продубљивање кризе у лето 2015. године	68
4.2.1. Поморске операције	69
4.2.2. Суспензија уредбе „Даблин III“ у виду премештања тражилаца азила у складу са обавезним квотама	71
4.2.3. Трансформација „Фронтекса“	73
4.2.4. Споразум Европске уније са Турском	75
4.2.5. Споразум Италије са међународно признатом Владом Либије и Фонд за Африку	76
4.3. Предлог уредбе „Даблин IV“	77
4.4. Одбацивање солидарности од држава Централне Европе	79
5. СОЛИДАРНОСТ КРОЗ ПРИЗМУ ПРАКСЕ ЕВРОПСКИХ СУДОВА	83
5.1. Пракса Савезног уставног суда Немачке у односу на спасавање еврозоне	84
5.1.1. Пресуда од 7. септембра 2011. о одбијању захтева за утврђивање неуставности учешћа Немачке у ЕСФС, Европском механизму за стабилност и другим облицима пружања финансијске помоћи угроженим чланицама Европске монетарне уније	85

5.1.2. Пресуда од 28. фебруара 2012. о неуставности одредаба о овлашћењу посебног одбора Бундестага за давање сагласности за одређене предлоге Владе Немачке у вези са ЕСФС	88
5.1.3. Пресуда од 12. септембра 2012, којом су одбијени захтеви за привремене мере против измене чл. 136 УФЕУ, Фискалног договора и Уговора о Европском механизму за стабилност, уз услове који се односе на одређене обавезе по Уговору о Европском механизму за стабилност	89
5.1.4. Наредба од 14. јануара 2014. о упућивању захтева за прелиминарно мишљење Суда Европске уније о МТОТ	92
5.1.5. Пресуда од 18. марта 2014, којом су одбачена и мериторно одбијена процесна средства поднета против измене чл. 136 УФЕУ, Фискалног договора и Уговора о механизму за стабилност	96
5.1.6. Пресуда од 21. јуна 2016. о условима за учешће Бундесбанке у МТОТ	97
5.2. Пресуда Суда Европске уније у предмету <i>Pringle</i> (2012): усклађеност ЕМС са правом ЕУ	99
5.2.1. Питања постављена Суду Европске уније	100
5.2.2. Да ли је Суд Европске уније надлежан за испитивање ваљаности одлуке којом се мења УФЕУ?	101
5.2.3. Да ли се механизам стабилности предвиђен допуном УФЕУ односи само на Део III УФЕУ, тј. да ли се њиме нарушава надлежност установа Европске уније за вођење монетарне политике и координацију економских политика држава чланица?	101
5.2.4. Да ли се допуном УФЕУ повећавају надлежности Европске уније?	102
5.2.5. Да ли је Суд Европске уније надлежан за испитивање ваљаности Уговора о ЕМС и да ли је Суд у конкретном случају надлежан да тумачи право Европске уније?	102
5.2.6. Да ли државе чланице имају право да закључе Уговор о ЕМС с обзиром на искључиву надлежност Европске уније за монетарну политику?	103
5.2.7. Да ли је Уговором о ЕМС угрожена надлежност Европске уније на плану економске политике?	104
5.2.8. Механизам <i>ad-hoc</i> помоћи, забрана помоћи централних банака и <i>no bail-out</i> одредба УФЕУ	104

5.2.9. Да ли је Уговор о ЕМС супротан начелу искрене сарадње?	106
5.2.10. Да ли су ваљане одредбе Уговора о ЕМС којима се поверавају задаци установама Европске уније? . .	106
5.2.11. Значај пресуде	107
5.3. Пресуда Суда Европске уније у предмету <i>Gauweiler</i> (2015): усклађеност ОМТ са правом Европске уније	112
5.3.1. Уводне напомене	112
5.3.2. Одлука о предлозима за одбацивање захтева за прелиминарно мишљење	112
5.3.3. Одлука у меритуму	114
5.3.4. Значај пресуде	117
5.4. Потврђивање законитости обавезних квота за пријем тражилаца азила премештених из Италије и Грчке	118
6. ЗНАЧАЈ ПРИНЦИПА СОЛИДАРНОСТИ ЗА УСТАВНОСТ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ	119
6.1. Улога солидарности у стварању права Европске уније . . .	119
6.2. Солидарност као један од вредносних темеља Европске уније као политичке заједнице	120
6.3. Одговор на финансијску кризу: (нови) и чвршћи савез . .	121
6.4. Миграције – горући изазов за солидарност у оквиру Европске уније	122
6.4.1. Ванредни механизам премештања тражилаца азила као минимум солидарности и поштовања оснивачких уговора	122
6.4.2. Усклађивање или сукоб интереса, идентитета и вредности	123
6.4.3. Солидарност у добру и злу – особина целовите политичке заједнице	125
6.4.4. Отворена питања	126
6.5. Трансформативни значај солидарности за конституционалност Европске уније у другој деценији XXI века	127
ЛИТЕРАТУРА	129
Уговори	129
Законодавство ЕУ	131
Програмски и консултативни документи, извештаји институција и излагања званичника ЕУ	131
Судска пракса	132

Суд правде Европске уније	132
Национални судови држава чланица	133
Остали извори	133
Књиге, монографије и зборници радова	133
Чланци	135
Званична саопштења и информативни текстови на Интернет-презентацијама институција ЕУ	139
Извештаји медија	141